

การจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

The Establishment of a Community Rice Mill Enterprise in Tambon Thungyai

คุลยา ศรีโยม¹ และ สุรพล ชูสวัสดิ์²

Kulya Sriyom¹ and Suraphol Choosawat²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการฟื้นคืนโครงการโรงสีข้าวให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ภายหลังจากการยกเลิกกิจการไปเมื่อปี พ.ศ.2549 ซึ่งจากการสภาพพื้นที่จริงของโครงการรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากสมาชิกกลุ่มพบว่าสภาพพื้นที่มีความพร้อมต่อการดำเนินกิจการ อีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 80 เนื่องด้วยเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจหลักแล้ว และเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง รวมถึงได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก และคนในหมู่บ้านอีกด้วย และเมื่อศึกษาไปถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนในธุรกิจโรงสีข้าวชุมชนโดยการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนโครงการ พบว่าโครงการมีอัตราผลตอบแทน (IRR) 43.27% และมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 267,190 บาท โครงการมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

คำสำคัญ : โรงสีข้าวชุมชน อัตราผลตอบแทน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ

Abstract

The aim of this study is to study the establishment of a community enterprise rice mill for the operators to restore a community rice mills of

¹ อาจารย์สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Tambon Thungyai administration organization which went out of business in the year 2549. After survey fields trip, data collection by observation and interview of unofficial members. It was found that the area has preparedness to operate as most members are satisfied that participated, representing 80 percent due to spending their free time usefully and earning the additional income. As well as making new relationships with members. The feasibility study of investment on rice mills by analyze rate of return of the investment, showed that the IRR (Internal Rate of Return) at 43.27%, the NPV (Net Present Value) is amounted to 267,190 baht. It could be concluded that this project is feasibility of investment.

Keywords : Community Rice Mill IRR NPV

บทนำ

ข้าวมีบทบาทสำคัญหลายอย่างต่อสังคมไทยตั้งแต่เป็นอาหารไปจนถึงงานพื้นที่ปลูกข้าวคิดเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศและใช้แรงงานมากกว่าครึ่งของแรงงานทั้งประเทศ ข้าวเป็นหนึ่งในอาหารหลักและเป็นแหล่งโภชนาการสำหรับพลเมืองไทยส่วนใหญ่ ข้าวยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งออกของไทย อุตสาหกรรมข้าวของไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามใหญ่ๆ โดยสุทัศน์ เศรษฐบุญสร้าง กล่าวว่ภัยคุกคามใหญ่สามประการประกอบด้วย 1) การแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น 2) การแข่งขันกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นที่เพิ่มมูลค่าการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนค่าแรงงาน และ 3) การเสื่อมคุณภาพของสภาพระบบนิเวศ เมื่อการผลิตข้าวทั่วโลกแข่งขันกันมากขึ้น จึงทำให้เป็นการยากยิ่งขึ้นสำหรับประเทศไทยที่จะรักษาข้อได้เปรียบในการแข่งขันและขอบเขตที่ผู้ผลิตข้าวไทยเคยชิน สำหรับภัยคุกคามที่สอง การพัฒนาประเทศให้ทันสมัยนำไปสู่การเพิ่มความมั่งคั่งและต้นทุนค่าแรงงานทำให้ชาวนาซึ่งใช้แรงงานมนุษย์ราคาถูกรู้สึกมีต้นทุนสูงขึ้น อย่างที่สาม ที่ดินขนาดใหญ่

ซึ่งใช้ปลูกข้าวสามารถมีผลกระทบในทางที่ไม่ดีระยะยาวต่อผลผลิตต่อพื้นที่ได้ และเนื่องจากอาชีพชาวนานั้นถือเป็นอาชีพหลักของคนไทย โดยเฉพาะในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และข้าวก็จัดเป็นผลิตผลทางการเกษตรส่งออกเป็นอันดับ 1 ของไทย นอกจากนั้นข้าวยังจัดเป็นอาหารหลักของคนไทยทุกคน ส่วนในพื้นที่ภาคใต้ มีประชาชนบางส่วนประกอบอาชีพชาวนา เช่น จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลาบางส่วน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เน้นการปลูกเพื่อไว้รับประทานเอง และหากมีปริมาณมากก็จะขายต่อให้พ่อค้าคนกลาง

ในปี พ.ศ. 2546 ตำบลทุ่งใหญ่ ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รวมกลุ่มสมาชิกของคนในชุมชนจัดตั้งกองทุนวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ ขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ ตามโครงการกองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เมื่อปี 2544 ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับลงทุนสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนหรือวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1) ในการประกอบกิจการจะมุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่า การแสวงหากำไรสูงสุด 2) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก และ 3) เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การรวมกลุ่มกันในครั้งแรกมีสมาชิกทั้งหมด 105 คน และได้ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2546 เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เช่น การควบคุมการผลิต การว่าจ้างคนงาน การจ่ายค่าจ้าง เวลาเปิดดำเนินการ และอัตราการคิดค่าบริการสีข้าว เป็นต้น แหล่งวัตถุดิบหลักจะมาจากคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพทำน่านำข้าวเปลือกมาสีเพื่อรับประทานเอง และมีพ่อค้าคนกลางบางส่วนที่ค้าขายข้าวสารในพื้นที่จังหวัดสงขลา นำข้าวเปลือกมาสีขาย หรือมารับซื้อข้าวสารที่สีแล้วไปขาย โดยคิดราคาต่ำ (สีข้าวเปลือกราคา กิโลกรัมละ 80 สตางค์ สีข้าวเป็นเลียง กิโลกรัมละ 1.25 บาท) กองทุนฯ ได้เปิดดำเนินการเรื่อยมาจนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี 3 เดือน ก็ต้องหยุดโครงการลง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายบริหารใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ และในปี พ.ศ. 2555 นี้ผู้บริหาร

ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่มีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และต้องการสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงต้องการให้ชุมชนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จึงต้องการนำโครงการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่กลับมาดำเนินการใหม่อีกครั้ง ประกอบกับเมื่อได้ตรวจสอบสภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมถึงสถานที่โรงสีข้าวเดิม พบว่ายังอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

ภาวะเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าต่างๆสูงขึ้นด้วย ในขณะที่ประชาชนยังมีรายได้เท่าเดิม การจัดตั้งจึงต้องมีการศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ ก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่จึงเสนอให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ จากเหตุผลนี้ผู้วิจัยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่จึงต้องทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ในด้านต่างๆ ได้แก่ แหล่งวัตถุดิบ ความต้องการของตลาด การวางแผนการผลิต รวมถึงการบริหารจัดการ เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินการโครงการต่อไปขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ อีกทั้งการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวต้องมีการปรับตัวและมีกลยุทธ์ที่เหมาะสม ผู้ประกอบการต้องศึกษาวิธีการดำเนินธุรกิจอย่างละเอียดและความเป็นไปได้ของธุรกิจโรงสีข้าว ด้วยความที่เล็งเห็นถึงประโยชน์และผลกระทบในการทำธุรกิจโรงสีข้าวว่าเป็นธุรกิจที่น่าสนใจต่อการลงทุนหรือไม่ ทั้งยังเป็นแนวทางการดำเนินการดำเนินธุรกิจสำหรับผู้ที่จะเข้าประกอบกิจการนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการยกเลิกโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

สมมติฐานการวิจัย

อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) ของโครงการมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในปัจจุบัน

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการยกเลิกโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนและวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และการประเมินถึงความเป็นไปได้โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเพื่อประเมินราคาค่าใช้จ่ายรวมการถึงผลตอบแทนจากการจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน โดยทำการศึกษาจากข้อมูลการสัมภาษณ์สมาชิกโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนถึงสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการยกเลิกโครงการและการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost-Benefit Analysis) เพื่อดูความเหมาะสมของการลงทุนในโครงการ โดยการคำนวณทางสถิติที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของโครงการและระยะเวลาคืนทุน นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจจากลงทุนได้ดียิ่งขึ้น ในกรณีที่อัตราผลตอบแทนและต้นทุนที่เกิดขึ้นแตกต่างจากกฎของการตัดสินใจที่นำมาวิเคราะห์ ซึ่งสุพนิต ลำดวง (2549) ได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีผลตอบแทน (Theory of Benefit) ว่า ผลตอบแทนโครงการแต่ละโครงการสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ผลตอบแทนทางตรง (Direct Benefit) หรือบางครั้งเรียกว่าผลตอบแทนขั้นต้น หมายถึงมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้โดยตรงจากโครงการ และ 2) ผลตอบแทนทางอ้อม (Indirect Benefit) หรืออาจเรียกว่าผลตอบแทนขั้นรอง หมายถึงมูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมส่วนควบอื่นๆหรือเป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากภายนอกโครงการ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการยกเลิกโครงการวิสาหกิจ
 โรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การจัดเวที
 ชุมชน และการศึกษาจากเอกสาร โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ ได้แก่
 จำนวนสมาชิก ทุน และทุนทั้งหมด ยอดรับซื้อข้าวเปลือกและยอดขายข้าวสารกับ
 ผลผลิตอื่นๆ ในแต่ละปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการ

1.3 สภาพการดำเนินงาน เช่น การบริหารจัดการภายในกลุ่ม การรับ
 ซื้อข้าวเปลือก การจัดการสี การขายข้าวสาร การติดต่อประสานงานภายในกลุ่มสมาชิก
 และเครือข่าย

1.4 เทคนิควิธีการทำงานที่ส่งผลกระทบได้เปรียบหรือเสียเปรียบ
 ทางกรดำเนินงานของกลุ่ม เหตุผลที่ใช้วิธีการนั้น และผลที่เกิดขึ้นต่อโครงการของกลุ่ม

1.5 ความพึงพอใจของผลลัพธ์ที่ได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจโรงสีข้าว
 ชุมชน โดยสอบถามข้อมูลความพึงพอใจจากสมาชิกในกลุ่มจำนวน 20 คน

2. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชน
 ตำบลทุ่งใหญ่ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านทางเลือกทำเลที่ตั้ง การวางแผนผัง
 โรงงาน การวิเคราะห์ต้นทุน ความคุ้มค่าในการลงทุนโดยพิจารณาจากค่า IRR ที่ได้ต้อง
 มีค่าสูงกว่าค่า IRR มาตรฐานของโรงสีข้าวชุมชน และมีสมมติฐานการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 โรงสีข้าวชุมชนสามารถสีข้าวสารได้เฉลี่ย 150 ตันต่อปี กำลัง
 การผลิตข้าวคิดเป็น 500 กิโลกรัมต่อวัน โดยคิดที่ 300 วันผลิตต่อปี และทำการผลิต
 1 กะต่อวัน (8 ชั่วโมง) โดยกำหนดให้ในช่วงวันหยุดไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ยกเว้นค่าเสื่อม
 ราคาและดอกเบี้ย ซึ่งการสร้างโรงสีข้าวนี้ใช้เนื้อที่น้อย เครื่องจักรที่ใช้มีขนาดเล็ก ใช้
 เวลาในการติดตั้งไม่นานเนื่องจากไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อน

2.2 สมมติให้การสร้างโรงสีข้าว อาคารและการติดตั้งเครื่องจักรใช้
 เวลา 1 ปีแรกในการลงทุนและในปีแรกของการลงทุนนั้นสามารถผลิตข้าวได้ทั้ง 300 วัน

2.3 อัตราการใช้กำลังการผลิตตั้งแต่ปีที่ 1 ของการผลิตกำหนดให้มี
อัตราการใช้กำลังการผลิตที่ 100% ของกำลังการผลิตสูงสุด

2.4 ราคาข้าวเปลือกที่รับซื้อ กำหนดราคาไว้ที่ 17 บาทต่อกิโลกรัม

2.5 อัตราค่าแรงรายวันคิดที่ 300 บาทต่อคนต่อวัน และกำหนดให้
อัตราค่าแรงเพิ่มขึ้นปีละ 3%

2.6 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนประมาณ 1:1

2.7 ค่าพลังงานซึ่งประกอบไปด้วยค่าไฟฟ้าและค่าน้ำกำหนดไว้ที่

3.2 บาทต่อกิโลกรัม

2.8 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน หรือต้นทุนคงที่ หมายถึง ค่าใช้จ่าย
สำหรับการลงทุนครั้งแรกที่เกิดจากการจัดซื้อสินทรัพย์ถาวร ซึ่งจะทำการเก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยการศึกษาหาข้อมูลและสัมภาษณ์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่
ได้แก่ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.8.1 ที่ดิน

2.8.2 อาคาร

2.8.3 เครื่องจักรสีข้าว

2.8.4 ค่าขนพานหะ ประกอบด้วย รถตักข้าวเปลือก รถกระบะ
อย่างละ 1 คัน

2.8.5 ค่าอุปกรณ์สำนักงาน ประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์
โทรศัพท์ โทรสาร โต๊ะทำงาน เก้าอี้ ตู้เอกสาร เครื่องคิดเลข เครื่องปรับอากาศ

2.8.6 โกดังเก็บสินค้า

2.8.7 ลานตากข้าว

2.8.8 เครื่องชั่งน้ำหนัก

2.8.9 เครื่องเย็บกระสอบ 1 เครื่อง

2.9 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหรือต้นทุนผันแปร หมายถึง
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการผลิตและการบริหารงานทั่วไปซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์ ได้แก่ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.9.1 ค่าวัตถุดิบ วัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปเป็นข้าวสาร ได้แก่ ข้าวเปลือก

2.9.2 ค่ากระสอบข้าวเปลือก กระสอบข้าวสาร

2.9.3 ค่าสำหรับการเย็บกระสอบ

2.9.4 ค่าแรงงาน

2.9.5 ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำ

2.9.6 ค่าโทรศัพท์

2.9.7 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

2.9.8 ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์

3. ถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกในโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ โดยการจัดทำเอกสารการดำเนินโครงการโรงสีข้าว พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลมอบให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ และหากทางองค์การพร้อมเริ่มดำเนินกิจการทางทีม ผู้วิจัยจะเข้าไปให้การดูแลช่วยเหลือตั้งแต่ขั้นตอนการเริ่มกิจการจนกระทั่งสามารถ ดำเนินกิจการได้อย่างสมบูรณ์

ผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ ทั้งการศึกษาเชิง คุณภาพ (Qualitative Independent Study) ซึ่งเน้นการสัมภาษณ์ โดยมีกรอบประเด็น คำถามที่พัฒนาขึ้น (Interview Guide) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการจัดประชุมกลุ่มกรรมการและแกนนำโรงสี ส่วนการศึกษาเชิง ปริมาณ (Quantitative Independent Study) เป็นการศึกษาข้อมูลของโรงสีข้าวชุมชน ตำบลทุ่งใหญ่ โดยใช้กรอบของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ทางด้านการเลือก ทำเลที่ตั้งและการวางแผนผังโรงงานใหม่และการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนใน ธุรกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าและการแข่งขัน ขององค์กร โดยผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการยกเลิกโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

1.1 สภาพทั่วไปของโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

จากโครงการกองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เมื่อปี 2544 ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับลงทุนสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนหรือวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่จึงได้เสนอโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนเพื่อของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน และเมื่อผ่านการอนุมัติโครงการจากอำเภอหาดใหญ่ในปี พ.ศ.2546 แล้ว ได้เกิดการรวมกลุ่มสมาชิกของคนในชุมชนเพื่อจัดตั้งกองทุนวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ขึ้น โดยมีสมาชิกเริ่มต้นรวมกันทั้งหมด 105 คน มีระยะเวลาการก่อสร้างโรงสีข้าว และการจัดวางระบบรวม 6 เดือน สมาชิกทั้งหมดได้ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เช่น การควบคุมการผลิต การว่าจ้างคนงาน การจ่ายค่าจ้างเวลาเปิดดำเนินการ และอัตราการคิดค่าบริการสีข้าว เป็นต้น และเริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2546 โดยมีการกำหนดการถือหุ้นๆ ละ 100 บาทต่อคน โดยแต่ละคนถือหุ้นได้สูงสุดไม่เกิน 5 หุ้น มีทุนในการดำเนินการรวม 1,000,000 บาท วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งโครงการแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1) ในการประกอบภาระจะมุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุด 2) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก และ 3) เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พื้นที่โครงการเฉพาะส่วนที่เป็นอาคารมีขนาด กว้าง x ยาว เท่ากับ 8x25 เมตร (200 ตารางเมตร)

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการ

- 1.2.1 ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- 1.2.2 ต้องการสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน
- 1.2.3 ต้องการให้ชุมชนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

1.3 สภาพการดำเนินงานของโครงการ

1.3.1 การบริหารจัดการภายในกลุ่ม การติดต่อประสานงานภายในกลุ่มสมาชิก และเครือข่ายสมาชิกภายในกลุ่มจะมีประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม 3 คน และมีกรรมการและเลขานุการกลุ่ม 1 คน มีการประชุมกลุ่มเพื่อรายงานผลประกอบการเดือนละ 2 ครั้ง โดยการประชุมจะจัดทุกวันที่ 15 และ 30 ของเดือน หากไม่สะดวกจะมีการแจ้งเลื่อนการประชุมล่วงหน้าโดยเลขานุการกลุ่ม การประชุมต้องมีสมาชิกมาเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยร้อยละ 80 วัตถุประสงค์หลักของการประชุมคือแจ้งผลประกอบการ รายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการ

1.3.2 การรับซื้อข้าวเปลือกและขายข้าวสาร โครงการมีแหล่งวัตถุดิบหลักจากคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพทำนาซึ่งนำข้าวเปลือกมาสีเพื่อรับประทานเอง และมีพ่อค้าคนกลางบางส่วนที่ค้าขายข้าวสารในพื้นที่จังหวัดสงขลา นำข้าวเปลือกมาสีขายหรือมารับซื้อข้าวสารที่สีแล้วไปขายโดยคิดราคาต่ำ คือสีข้าวเปลือกราคา กิโลกรัมละ 80 สตางค์ สีข้าวเป็นเลียง กิโลกรัมละ 1.25 บาท โดยมียอดรับซื้อข้าวเปลือกและขายข้าวสารในแต่ละปีแสดงตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงยอดรับซื้อข้าวเปลือกและขายข้าวสารในแต่ละปีของโครงการ

ปี พ.ศ.	ยอดรับซื้อข้าวเปลือก(ตันต่อปี)	ยอดขายข้าวสาร(ตันต่อปี)
2547	170	160
2548	150	140
รวม	320	300

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

1.3.3 การจัดการสี

ชาวนาในพื้นที่จังหวัดสงขลาที่ประกอบอาชีพทำนา จะนำข้าวเปลือกมาสีเพื่อรับประทานเอง หรือขายและพ่อค้าคนกลางบางส่วนที่ค้าขายข้าวสารในพื้นที่จังหวัดสงขลา นำข้าวเปลือกมาสีขาย หรือมารับซื้อข้าวสารที่สีแล้วไปขาย โดยคิดราคาค่าสีข้าวต่ำกว่าท้องตลาด โดยสีข้าวเปลือกราคา กิโลกรัมละ 80 สตางค์ สีข้าวเป็นเลียง กิโลกรัมละ 1.25 บาท โดยมีพนักงานที่ทำหน้าที่ให้บริการสีข้าวจำนวน 5 คน เป็นผู้ให้บริการตามขั้นตอน

1.4 เทคนิควิธีการทำงานที่ส่งผลต่อการได้เปรียบหรือเสียเปรียบทางการดำเนินงานของกลุ่ม เหตุผลที่ใช้วิธีการนั้น และผลที่เกิดขึ้นต่อโครงการของกลุ่ม

1.4.1 เนื่องจากในช่วงที่ดำเนินกิจการในช่วงปี พ.ศ.2546-2549 นั้น สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือกรีดยาง ซึ่งอาจทำให้สมาชิกแต่ละคนมีเวลาในการมาปฏิบัติงานในโรงสีข้าวที่ไม่ตรงกัน ทำให้การดำเนินงานของโรงสีเกิดขึ้นแบบไม่ต่อเนื่อง อีกครั้งค่าตอบแทนที่ได้รับจากการกรีดยางมากกว่าค่าตอบแทนจากการทำงานในโรงสี จึงไม่มีแรงจูงใจมากพอที่จะให้พนักงานมาทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.4.2 ส่วนของวัตถุดิบแม้จะยังมีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง แต่ชาวนาในพื้นที่จังหวัดสงขลาประกอบอาชีพทำนายน้อยลง เพราะส่วนใหญ่หันมาทำอาชีพสวนยางกันมากขึ้นเพราะผลตอบแทนที่ได้รับมีค่าสูง ดังนั้นโรงสีข้าวจึงต้องไปรับวัตถุดิบจากต่างจังหวัด เช่น จังหวัดพัทลุง และนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดที่พบว่า ยังมีชาวนาประกอบอาชีพทำนากันอยู่ค่อนข้างเยอะ ดังนั้นเมื่อต้องรับวัตถุดิบมาจากต่างจังหวัดจึงส่งผลให้มีต้นทุนในการขนส่งเพิ่มขึ้น ไม่คุ้มค่าต่อการดำเนินกิจการต่อไป

1.5 ความพึงพอใจของผลลัพธ์ที่ได้จากการเข้าร่วมวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชน

จากการถามความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มจำนวน 20 คน พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 80 เนื่องด้วยเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจการหลักแล้ว และเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง รวมถึงได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก และคนในหมู่บ้าน

1.6 สาเหตุของการยกเลิกโครงการ และแนวโน้มของการฟื้นคืนโครงการ

ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2546 ซึ่งเป็นวันที่เริ่มเปิดดำเนินการเรื่อยมาจนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 รวมระยะเวลาดำเนินการประมาณ 2 ปี 3 เดือน ก็ต้องหยุดโครงการลง เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.6.1 มีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายบริหารใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ ซึ่งผู้ที่ขึ้นมาดำรงตำแหน่งบริหารจัดการไม่มีความรู้ด้านการบริหาร อีกทั้งไม่มีประสบการณ์ด้านการดำเนินงานด้านโรงสีข้าว ส่งผลให้ผลประกอบการลดลงอย่างต่อเนื่อง

1.6.2 เครื่องสีข้าวรุ่นที่ใช้งานประสิทธิภาพการทำงานเริ่มลดลง ส่งผลให้เมล็ดข้าวที่สีออกมาไม่สวยได้ข้าวไม่ครบจำนวน จึงเกิดผลกระทบทั้งต่อผู้ขาย และผู้ซื้อ

1.6.3 สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยว่าหากมีการฟื้นคืนโครงการอีกครั้ง สมาชิกยินดีจะเข้าร่วมโครงการอย่างแน่นอน แต่ต้องการให้โครงการมีการพัฒนาหรือปรับปรุงด้านการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน และให้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เช่น มีวัสดุดิบ และลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ตลอดช่วงเวลา โดยเฉพาะปัจจุบันราคาขายตกต่ำลง ธุรกิจโรงสีข้าวถือเป็นธุรกิจที่มาช่วยสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้น รวมถึงเป็นทางเลือกการสร้างงานให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

2. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการจัดตั้งวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

2.1 การเลือกทำเลที่ตั้งโครงการ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ และสมาชิกในกลุ่มเห็นว่าหากมีการรื้อฟื้นโครงการอีกครั้งควรเลือกทำเลที่ตั้งที่เดิมเนื่องจากมีโครงสร้างของอาคาร และเครื่องจักรบางส่วนที่สามารถใช้งานได้ ส่งผลให้เงินลงทุนที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการลดลง

2.2 การวางแผนผังโรงสีข้าว

พื้นที่โครงการเฉพาะในส่วนที่เป็นอาคารมีขนาด กว้าง x ยาว เท่ากับ 8x25 เมตร (200 ตารางเมตร) ซึ่งลักษณะการวางแผนผังโรงงานจะใช้การวางแผนผัง

ตามแผนผังเดิม แต่ต้องมีการปรับปรุงสภาพของอาคารใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน

2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนของโครงการ

ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของโครงการแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

2.3.1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน

ค่าใช้จ่ายในการลงทุน คือค่าใช้จ่ายในการลงทุนครั้งแรก หรือต้นทุนคงที่ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นสินทรัพย์ถาวร เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในปีที่ 0 รวมค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้งหมดคิดเป็นมูลค่า 4,055,000 บาทประกอบด้วยรายละเอียดตามตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าใช้จ่ายในการลงทุนของกิจการโรงสีข้าว

รายการ	จำนวนเงิน(บาท)
ที่ดิน	1,000,000
อาคาร	200,000
เครื่องจักรสีข้าว	500,000
รถตักข้าวเปลือก	600,000
รถกระบะ	600,000
ค่าอุปกรณ์สำนักงาน	50,000
โกดังเก็บสินค้า	200,000
ลานตากข้าว	500,000
เครื่องชั่งน้ำหนัก	400,000
เครื่องเย็บกระสอบ 2 เครื่อง	5,000
รวม	4,055,000

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองดีการบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

2.3.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการดำเนินกิจการซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายแปรผัน ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ค่าวัตถุดิบ (ข้าวเปลือก) เพื่อนำมาสีข้าวส่วนใหญ่ คือข้าวที่ซื้อจากพ่อค้าคนกลางและเกษตรกรในจังหวัดสงขลา และพัทลุง โดยปริมาณการซื้อข้าวเปลือกจะซื้อตามการผลิตจริงของโรงสีข้าว และซื้อข้าวเปลือกเก็บไว้เพื่อเก็งกำไร ซึ่งราคาที่รับซื้อจะต่ำกว่าราคาที่รัฐบาลรับจำหน่ายที่เท่ากับ 17,000 บาทต่อตันโดยจะมีการซื้อขายด้วยเงินสด ดังแสดงข้อมูลตามตาราง 3 ตาราง 4 และตาราง 5

ตาราง 3 แสดงต้นทุนค่าวัตถุดิบต่อปี

ปี พ.ศ.	รายการ	จำนวน (ตัน)	หน่วยละ(บาท/ตัน)	มูลค่าต่อปี
2547	ข้าวเปลือก	170	17,000	2,890,000
2548	ข้าวเปลือก	150	17,000	2,550,000
	รวม	320		5,440,000

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองดีการบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

ตาราง 4 แสดงรายละเอียดค่าซื้อกระสอบและด้ายเย็บ

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท/ตัน)	มูลค่าต่อปี(บาท/ปี)
กระสอบข้าวเปลือก	3,200	4	12,800
กระสอบข้าวสาร	3,000	5	15,000
ด้ายเย็บกระสอบ (24 ม้วน :1ลัง)	10	400	400
รวม			28,200

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองดีการบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

ตาราง 5 แสดงค่าใช้จ่ายทั่วไปภายในกิจการต่อปี

รายการ	หน่วยละ (บาท/เดือน)	มูลค่าต่อปี (บาท/ปี)
ค่าแรงงาน 5 คน	37,500	450,000
ค่าไฟฟ้า	1,500	18,000
ค่าน้ำ	1,000	12,000
ค่าโทรศัพท์	2,000	24,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	10,000	120,000
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	3,000	36,000
รวม	55,000	660,000

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองดีการบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

ตาราง 6 สรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในปีที่ 1

รายการ	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าวัสดุดิบ(ข้าวเปลือก)	2,720,000
ค่าซื้อกระสอบและด้ายเย็บ	28,200
ค่าใช้จ่ายทั่วไปภายในกิจการ	660,000
รวม	3,408,200

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ข้อมูลนายกองดีการบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

จากตาราง 6 พบว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ในปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 3,408,200 บาท

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ คิดเป็นเงิน 3,408,200 บาท

จะได้ว่า ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการสีข้าว เท่ากับ $\frac{3,408,200}{500 \times 300} = 22.72$ บาทต่อกิโลกรัม

3. การทำ Sensitivity Analysis

เนื่องจากราคาขายข้าวสารมีผลกระทบต่อความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความอ่อนไหว (Sensitivity) ของโครงการที่เกิดขึ้น โดยการศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการ ณ ระดับราคาต่างๆ ของข้าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวได้ตามตาราง 7

ตาราง 7 ตารางแสดงการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

ผลการวิเคราะห์	ราคาข้าวเปลือก(บาทต่อกิโลกรัม)				
	25.00	26.00	27.00	28.00	29.00
IRR	0.00%	5.37%	43.27%	74.55%	102.69%
NPV	-500,204	-249,310	267,190	574,260	839,600

สรุปและอภิปรายผล

1. ศึกษาสภาพโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่

1.1 สภาพทั่วไปของโครงการวิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ก่อนยกเลิกกิจการ

โครงการจัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2546 มีสมาชิกของคนในชุมชนรวมทั้งหมด 105 คน โดยมีการกำหนดการถือหุ้นๆละ 100 บาทต่อคน ซึ่งแต่ละคนจะถือหุ้นได้สูงสุดไม่เกิน 5 หุ้น มีทุนในการดำเนินการรวม 1,000,000 บาท โดยมี

ยอดรับซื้อข้าวเปลือกในปี 2547 และ 2548 รวมจำนวน 320 ตัน คิดเป็นมูลค่า 5,440,000 บาท และยอดขายข้าวสารในปี 2547 และ 2548 คิดเป็นจำนวนรวม 300 ตัน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการ

วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งโครงการแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

1) ในการประกอบการจะมุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุด 2) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก และ 3) เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

1.3 สภาพการดำเนินโครงการ

1.3.1 การบริหารจัดการภายในกลุ่ม ประกอบด้วยประธานกลุ่ม 1 คน รองประธานกลุ่ม 3 คน กรรมการกลุ่ม (สมาชิกกลุ่ม) 100 คน และเลขานุการกลุ่ม 1 คน มีการนัดหมายประชุมกลุ่มเพื่อรายงานผลประกอบการ รายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการ อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ทุกวันที่ 15 และ 30 ของเดือน โดยการประชุมแต่ละครั้งต้องมีสมาชิกมาเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยร้อยละ 80

1.3.2 การรับซื้อข้าวเปลือก โครงการมีแหล่งวัตถุดิบหลักจากคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพทำนาซึ่งนำข้าวเปลือกมาสีเพื่อรับประทานเอง และมีพ่อค้าคนกลางบางส่วนที่ค้าขายข้าวสารในพื้นที่จังหวัดสงขลา นำข้าวเปลือกมาสีขาย หรือมารับซื้อข้าวสารที่สีแล้วไปขายโดยคิดราคาต่ำ

1.3.3 การจัดการสี มีการดำเนินงานตามขั้นตอนการสีข้าว 6 ขั้นตอน คือ ขวนาหรือพ่อค้าคนกลางนำวัตถุดิบมาที่โรงสี พนักงานรับวัตถุดิบให้บริการ ซึ่งนำหนักและประเมินราคา ดำเนินสีข้าวเปลือก ได้ข้าวสารนำมาบรรจุกระสอบเพื่อจำหน่ายต่อไป

1.3.4 แหล่งวัตถุดิบหลัก (ข้าวเปลือก) มาจากคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพทำนา และพ่อค้าคนกลางบางส่วนที่ค้าขายข้าวสารในพื้นที่จังหวัดสงขลา และพัทลุง โดยคิดค่าสีข้าวเปลือกราคา กิโลกรัมละ 80 สตางค์ สีข้าวเป็นเลียง กิโลกรัมละ

1.25 บาท ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาดทั่วไป

1.4 เทคนิควิธีการทำงานที่ส่งผลต่อการได้เปรียบหรือเสียเปรียบทางการดำเนินงานของกลุ่ม เหตุผลที่ใช้วิธีการนั้น และผลที่เกิดขึ้นต่อโครงการของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือกรีดยาง ซึ่งอาจทำให้สมาชิกแต่ละคนมีเวลาในการมาปฏิบัติงานในโรงสีข้าวที่ไม่ตรงกัน ทำให้การดำเนินกิจการของโรงสีเกิดขึ้นแบบไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งในช่วงเวลาที่ศึกษานั้นค่าตอบแทนที่ได้รับจากการกรีดยางมากกว่าค่าตอบแทนจากการทำงานในโรงสี จึงไม่มีแรงจูงใจมากพอที่จะให้พนักงานมาทำงานได้อย่างต่อเนื่อง แต่ในช่วงเวลาปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2558-2559) ค่าตอบแทนจากการกรีดยางต่ำ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีความสนใจในการกลับมาช่วยกันจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชนมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระหว่างการขออนุมัติงบประมาณในการจัดตั้งโครงการ

1.5 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการถามความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มจำนวน 20 คน พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการคิดเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 เนื่องด้วยเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจหลักแล้ว และเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง รวมถึงได้สร้างควมมีสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก และคนในหมู่บ้าน แต่ต้องการให้โครงการมีการพัฒนาหรือปรับปรุงด้านการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน และให้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เช่น มีวัตถุประสงค์ และลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ตลอดช่วงเวลา โดยเฉพาะปัจจุบันราคายางตกต่ำลง ธุรกิจโรงสีข้าวถือเป็นธุรกิจที่มาช่วยสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มขึ้น

1.6 สาเหตุของการยกเลิกโครงการ และแนวโน้มของการฟื้นคืนโครงการ

1.6.1 มีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายบริหารใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ ซึ่งผู้ที่ขึ้นมาดำรงตำแหน่งบริหารจัดการไม่มีความรู้ด้านการบริหาร อีกทั้งไม่มีประสบการณ์ด้านการดำเนินงานด้านโรงสีข้าว ส่งผลให้ผลประกอบการลดลงอย่างต่อเนื่อง

1.6.2 เครื่องสีข้าวรุ่นที่ใช้งานประสิทธิภาพการทำงานเริ่มลดลง ส่งผลให้เม็ดข้าวที่สีออกมาไม่สวย ได้ข้าวไม่ครบจำนวนจึงเกิดผลกระทบทั้งต่อผู้ขายและผู้ซื้อ

2. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

2.1 พบว่าโครงการโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ มียอดขายข้าวสารปี 2547 และ ปี 2548 เท่ากับ 160 และ 140 ตันต่อปี ตามลำดับ ดังนั้น โครงการจะมีรายได้จากการขายข้าวสารเฉลี่ยประมาณ 4,350,000 บาทต่อปีโดยกำหนดราคาขายข้าวสารที่ราคาไม่ต่ำกว่า 27 บาทต่อกิโลกรัม

2.2 เมื่อวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนโครงการ พบว่าโครงการมีอัตราผลตอบแทน (IRR) 43.27% ซึ่งอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจลงทุนจะต้องมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในปัจจุบัน ซึ่งจากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนตุลาคม 2559 กำหนดค่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยเท่ากับ 7% ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่า IRR ของโครงการพบว่า มีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ดังนั้นโครงการวิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวเหมาะสมต่อการลงทุน และจากการวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 267,190 บาท ซึ่งมีความมากกว่าศูนย์ แสดงว่าเป็นโครงการที่ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่โครงการต้องการ ดังนั้น ควรลงทุนในธุรกิจโรงสีข้าวชุมชน โดยโครงการใช้เงินลงทุน 4,055,000 บาท มีรายได้จากการดำเนินงานประมาณ 4,350,000 บาทต่อปี อีกทั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่ รวมถึงสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นว่าการกำหนดการเลือกทำเลที่ตั้งและการวางแผนผังโรงงานควรเลือกทำเลที่ตั้งที่เดิมและลักษณะผังโรงสีข้าวแบบเดิมเนื่องจากมีโครงสร้างของอาคาร และเครื่องจักรบางส่วนที่สามารถใช้งานได้ ส่งผลให้เงินลงทุนที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการลดลง แต่ทั้งนี้ต้องมีการปรับปรุงสภาพของอาคารใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาทางด้านการตลาด หากผู้สนใจทำธุรกิจนี้ ควรศึกษาหรือวิเคราะห์ถึงสภาพตลาดและวิธีการบริหารงานด้านการตลาดอย่างรอบคอบเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของราคาขายหรือปริมาณขายและช่วยในการตัดสินใจลงทุน

2. การดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวมีต้นทุนสูง และส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวเปลือก และการลงทุนในเครื่องมือและเครื่องจักร โดยมีรายได้หรือผลตอบแทนที่ได้รับเป็นรายได้จากการขายข้าวและผลพลอยได้ เช่น ปลายข้าว รำ และแกลบ ซึ่งต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในข้อมูลส่วนนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ข้อมูลพื้นที่ผลิตข้าวพื้นที่เพาะปลูก.(ม.ป.ป). **สำนักส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร**
[Online]. Available : [http://gis.dit.go.th/gis56/agri/Report/rice product.apx](http://gis.dit.go.th/gis56/agri/Report/rice%20product.apx)
- โครงการรับจำนำข้าว. (2555). **สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย**: [Online]. Available :
<http://www.thairiceexporters.or.th/Local%20news/News2013/news140313-1.html>
- จารุพงษ์ ขวัญแก้ว.(2549). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของโรงสีข้าวกรณีศึกษา โรงสีข้าวขนาดใหญ่ในจังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาญพิทยา ฉิมพาลี. (2558). **อุตสาหกรรมข้าวของประเทศไทย ปี 2558-2559 : ทิศทางและศักยภาพการผลิตข้าวไทย วันที่ 20 พฤษภาคม 2558**
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). **อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน(2548-ปัจจุบัน)**. [Online]. Available : <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=223>
- นรากร นาเมืองรักษ์. (2552). **กิจกรรมการจัดการธุรกิจโรงสีข้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิมพ์วิ อริยวัจน์. (2549). **การศึกษาความเป็นไปได้โครงการลงทุนตั้งโรงสีข้าวในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มาตรฐานสินค้าเกษตร. (2553). การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงสีข้าว (มกษ. 4403-2553).

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สุพนิต ลำดวง.(2549). **ต้นทุนและผลตอบแทนของร้าน set@econ café.** วิทยานิพนธ์

ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรอุมา ราชอุไร.(2550). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของโรงสีข้าว**

กรณีศึกษา โรงสีข้าวขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์

ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง